

penbaring kwam
dans Kerk, dat
s van zevenmaal
sschen de twee
j elkaar liggen,
den, dat Medan
e meer naar het
ing van de Kerk
enbezittingen, is
volle belangstel-
Kerk van Medan
n op de schuld-
aan de noodige
nar eigen moei-
n daarmede een
n in het vader-
heeft zich niet
zij aan de Kerk
dat in de knu-
um 11000, maar
umaal per jaar
star zal houden
on op het werk
tooiden op te
lie van Siantar
Toekomstpers-
nder den zegen
achten.

egt ook die van
owel te Makas-
alang in Java's
wonende Gere-
kerk van Soera-
ondere stappen
trig kerkgebouw
kring van Gere-
van het oude
bereidwillig, zij
werd afgeslaan,
en van het fort
ming meer be-
kje vergaderen
nog gering in
naar de voor-
deze ontwikke-
oet binnen niet
Makasser aan-
enerale Synode
de oplossing
Zendingsterrein
er verstrooiden
daar werkt, in-
genomen. Voor
En wat Malang
ueering moeten
van een eigen
Oosthoek van

kelijk leven op
g mij dienaar-
de groei aller-
omst geen stil-

RENSTEIN.

VIEZEN

theld.

, dat ik in het
raag, of ieder
ekerdheid van
n drietal brie-
re vragen, die
derwerp terug

ag wat breed-
nog meer argu-

spijt, niet vol-
r ik meen vrij
ogelijk. Boven-
e wachten, en
ik in ons blad
n onderwerp

len vernemen
an verzekerd-

zich ten on-
vraag die me
van 'tgemis
hierover licht
in dit leven,
e geloovige.

hij wenscht.
ongeduldig te
il zijn vraag
noteeren, om
oor vind, hier

schrijven van

dit is er eene
aken, niet kan
weet dan hij.

staat natuurlijk niet aan mij te beoordeelen. 'k Laat dat graag aan R.'s eigen oordeel over. — Verder blijkt, dat ook R. in mijn antwoord zocht, wat hij er niet van verwachten kon. Hij bestrijft het, alsof ik beweerde had, dat niet elk geloovige, van Gods zijde gezien, tot verzekerdheid komen kan, en dat er niet voor ieder geloovige voorwerpe-lijk (in Gods verbond en beloften, en in de verzegeling van beide door den Doop) voldoende grond zou zijn om verzekerd te wezen van zijn genadestaat.

Doch van het een noch het ander was er in mijn antwoord sprake. Er mocht geen sprake van zijn, omdat het buiten de vraag lag die werd gedaan. En voorzover er in mijn artikel een zijdelingse strekking in deze richting was, moest die R., dunkt me, overtuigd hebben van het tegendeel van wat hij vermoedde. Mag ik hem verzoeken nog eens rustig over te lezen wat ik zei van het wezen van het oprechte geloof, als — gelijk we in Zondag 7 van den Catechismus belijden — in beginsel de verzekerdheid insluitend?

Oorzaak van dit en van meer misverstand bij R. was, dat hij mistasite in de opvatting van het woord „ervaring” dat ik gebruikte, toen ik zei, dat op de vraag of alle geloovigen in dit leven tot verzekerdheid van hun staat geraken, naast de Schrift ook de ervaring iets te zeggen had, wijl het hier een zaak gold die ervaren wordt. R. dacht bij die ervaring aan de geestelijke ervaring; aan de bevinding der geloovigen. Het verband waarin dit zeggen voorkwam, en vooral het licht dat het laatste gedeelte van mijn artikel over gaf, had hem moeten doen begrijpen, dat hier met „ervaring” bedoeld was de waarneming die we ten opzichte van het gestelde vraagstuk bij de geloovigen doen. Heeft hij dit ingezien, dan zal het hem ook duidelijk zijn, dat hij tegen windmolens schermde, toen hij mij bestreed alsof ik den grond der verzekerdheid verlegde van het Woord Gods in de geestelijke bevinding.

Trouwens, al weer had wat ik van het wezen en de werking des geloofs zeide, hem kunnen overtuigen, dat hij zich daarin vergiste.

In verband met dit misverstand schrijft R. veel over den weg waarin de Heilige Geest een geloovige tot verzekerdheid doet komen, dat langs mijn artikel heengaat, en waarop ik, omdat het buiten de gestelde vraag ligt, hier niet mag ingaan.

Laat me er toch even dit van mogen zeggen: dat ik het volkomen eens ben met R. dat we niet anders dan door het geloof tot verzekerdheid van onzen staat komen; doch dat dit niet uitsluit, dat de Heilige Geest het geloof hierbij leiden en steunen kan door getuigenis te geven aan zijn werk in onze ziel, en dat inzooover wat we bedoelen, als we spreken van „bevinding” en van „kenteekenen van genade”, wel degelijk zijn beteekenis hebben kan voor onze verzekerdheid. Hebben kan en ook heeft. We herinneren aan Schriftuisspraken als 1 Joh. 3:14: „Wij weten dat wij overgegaan zijn uit den dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben”. Rom. 8:9, 10 en 11 en zooveel andere.

Dat zijn de „onfeilbare vruchten” der verkiezing, in het Woord van God aangewezen (als daar zijn het waar geloof in Christus, kinderlijke vrees Gods, droefheid die naar God is over de zonde, honger en dorst naar de gerechtigheid, enz.) waaruit naar hoofdstuk I, 12 der Dordtsche Leerregels en Heid. Catechismus, antw. 86, de geloovigen verzekerd worden van hun staat.

Deze verzekerdheid is stellig, wat aangaat den weg waarin ze tot stand komt, onderscheiden van die, die buiten alle beschouwing van de vruchten des Geestes in ons om, de rechtstreekse geloofs-oefening ten aanzien van Christus en van onzen God vergezelt — doch nooit komt ze buiten het geloof om tot stand, en nooit mag men haar daarom stellen tegenover de verzekerdheid des geloofs.

Ook moet ik nog even tegenspreken, R.'s beweren, dat er bij de verzekerdheid geen plaats voor de onderscheiding van trappen in de genade zou zijn, omdat men op elken trap van zijn staat verzekerd kan zijn. Want dat laatste is juist niet zoo. Dat zou wel het geval zijn, als het in het genadewerk des Geestes in ons hart, naar methodistische opvatting, mechanisch toeging. Doch dat kan niet zoo wezen, nu daarin alles organisch verloopt. Nu wordt er wel terdege voor de verzekerdheid een geloofswerking vereischt, een kennende zoowel als een vertrouwende, die niet op elken trap van genade denkbaar is.

R. zal me toestemmen, dat iemand zeer wel wedergeboren, dat wil dan zeggen: „geestelijk levend-gemaakt” kan zijn, zonder zich nog bewust te wezen van zijn verzoening met God en van zijn aanneming tot kind. En is dat zoo, dan blijkt daar ook uit, dat de verzekerdheid niet op elken trap van genade mogelijk is.

Alleen maar — men houde dit begrip „trap” vrij van allen tijdsduur, en denke daarbij uitsluitend aan graden van kracht en groei in het geloofsleven.

Ten slotte nog deze opmerking, dat ik Dordtsche Leerregelen I, 12 niet foutief aanhaalde, zooals R. meent, maar van letter tot letter volkomen correct, naar de uitgave van de Drie Formulieren van Eenigheid door Dr A. Kuiper, bij J. A. Wormser, 1887.

V.

F.

LITERATUUR EN KUNST

Een oplossing voor het vraagstuk der Jeugdlectuur?

'Tis op het oogenblik weer de tijd van den boekensiroom en als steeds is er onder wat nieuw verscheen weer veel lectuur voor de jeugd.

Daarom is ook nu weer urgent de vraag naar boekbeoordeling, die tegen het einde van ieder jaar aan de orde van den dag is, en vindt men in de pers allerlei kortere en langere artikelen over het kinderboek. Wie daarvan een interessante bloemlezing wenscht, leze het Novembernummer van „De Zondagschool”, dat aan Jachins jaarlijkse boekbeoordeling (die voor veel ruimeren kring dan dien der Zondagschoolbesturen alleen van beteekenis is) eenige algemeene beschouwingen doet voorafgaan.

De achtergrond van deze vraag om boekbeoordeling is de overweging, hoe men in de veelheid van kinderboeken den weg vinden zal, die voor eigen kring, of, nauwer nog, voor eigen gezin, de juiste is. In de afgelopen weken had ik eenige keeren met ouders van opgroeiende kinderen een gesprek, waaruit bleek, dat men in het gezinsleven telkens weer voor deze moeilijkheid staat. Voornamelijk in de steden, waar een boekwinkelbibliotheek voor enkele centen per week de leesgrage jeugd van lectuur voorziet, is de quaestie van het leesboek een probleem voor de ouders, die ten opzichte van den geestelijken welstand van hun kind niet zorgeloos zijn. Zelf hebben ze niet altijd gelegenheid eerst het boek, dat meegebracht wordt, in te zien en zelfs al zouden ze dat wel kunnen doen, dan hebben ze nog niet den invloed op de keuze van lectuur, dien ze zouden wenschen. En wie maar even, zelfs slechts heel oppervlakkig, weet welk een macht in dezen tijd het boek is, beseft, hoe noodig zulk een invloed is.

Een quaestie dus uit de levenspraktijk van allen dag. Veel is daarover te zeggen. Want bij de beoordeeling van boeken voor de jeugd komen verschillende factoren in het geding en moeten van weerszijden eischen worden geëerbiedigd. Maar aan den anderen kant dringt de nood tot een praktische oplossing, althans tot een praktische beantwoording van de vraag: wat moeten de ouders van onze christelijke gezinnen doen, om den kinderen boeken te verschaffen, die ze met genoegen zullen lezen en zonder bezwaar kunnen lezen? En 'tis met het oog op deze praktische zijde van de zaak, dat ik een middel zou willen bepleiten, dat, mits met zorg toegepast, hier inderdaad een oplossing brengt.

We hebben onze christelijke scholen. En aan die scholen ons christelijke personeel, dat zijn taak breder ziet dan alleen het bijbrengen van nuttige kennis, dat zich van een roeping vooral ten aanzien van de geestelijke belangen der kinderen bewust is.

Welnu, deze scholen en hun personeel kunnen hier helpen in de stichting en het beheer van een schoolbibliotheek. En dan niet als een particuliere liefhebberij van het hoofd of van eenige onderwijzers, maar als een officieel, aan de school verbonden instituut, door het bestuur der school in het leven geroepen.

Dat bestuur zou dan jaarlijks een bedrag moeten uittrekken voor den aankoop van boeken, of, als de eigen middelen der school dat niet toelaten, onder zijn auspiciën een door de ouders gecontribueerd fonds moeten stichten, bestemd voor een schoolbibliotheek. In elk geval, het bestuur als 't officieel lichaam zou achter deze zaak moeten gaan staan en haar ook direct moeten betrekken in zijn beheer, zijn toezicht, zijn belangstelling. En dan kan aan het hoofd of aan een der onderwijzers worden verzocht (desnoods tegen eenige vergoeding) zich met de zorg voor deze bibliotheek te belasten. Dat wil zeggen: een van de leden van het personeel moet zich als taak toegewezen zien, de bibliotheek van de noodige boeken te voorzien. Men zoekt voor dat uiteraard veelvleischende werk bij voorkeur iemand, die in deze richting belangstelling blijkt te bezitten, maar drage hem dan ook op, zich terdege op de hoogte te stellen van den inhoud der verschijnende jeugdboeken en hun geschiktheid als jeugdlectuur. Hem staan daarbij ten dienste verschillende periodieken („De Lectuurgids”, „Boekenkeur”) recensies in kranten en tijdschriften, bibliographiën, e.d. en deze hulpmiddelen moeten hem worden verschaft. Maar dan gelde voor hem ook de eisch, dat er geen enkel boek in de boekery der school wordt opgenomen, waarvan hij de geschiktheid-intalgemeen niet of door eigen lectuur of op het gezag van een betrouwbare recensie voor zijn rekening nemen kan. En overeenkomstig den aard van de school en het ontwikkelingspeil der leerlingen stelle hij zijn bibliotheek samen. Hij profiteere van goedkope aanbiedingen, veilingen, e.d. om zooveel mogelijk boeken te kunnen aankopen en het bestuur stelle een zoo groot mogelijk bedrag te zijner beschikking. Zoo kan ontstaan een uitnemende, goed geoutilleerde schoolbibliotheek, die van het eerste tot het laatste nummer boeken bevat, welke zonder bezwaar onzen kinderen in handen gegeven kunnen worden.

De voordeelen van zulk een schoolbibliotheek zijn vele. Ik stip ze even aan, om met te meer klem het denkbeeld te kunnen propageeren.

1o. de voorwaarde voor alle en in 't bijzonder voor christelijke paedagogiek: dat gestreefd worde naar een zooveel mogelijk kennen van de individuele geaardheid van het kind, sluit precies aan bij den eisch, die voor alle beoordeeling van lectuurgeschiktheid geldt: men moet de(n) persoon kennen, wie(n) men een bepaald boek aanbeveelt.

2o. hiermee in direct verband: de schoolbibliotheek kan, op grond van wat de onderwijzer weet (of van zijn collega's vernemen kan) omtrent het kind, zijn karakter, zijn aanleg, zijn omstandigheden, aan den jongen lezer het boek uitleenen, dat voor hem het goede boek is. Positief werk dus.

3o. de bibliotheek kan het gegeven onderwijs steunen. Boeken kunnen worden opgenomen, die uitbreiden en illustreeren wat de onderwijzer in zijn les heeft behandeld. Historische, aardrijkskundige boeken, de mooie en moderne boeken over dieren- en plantenleven, enz. kunnen op deze wijze den belangstellenden leerling in handen komen.

4o. de bibliotheek kan den smaak der jongeren voor ontspanningslectuur op een goed peil brengen, door — stellige voorwaarde — prettige, pittige, spannende ontspanningsverhalen in een flink aantal op te nemen, maar te weren het veelszins zouteloze gedoe van vele moderne jeugdboeken, de dwaze avontuur-overdrijving en ongezone moderniteit.

5o. haar bestaan ontneemt aan de jongeren, het thans tegenover de ouders maar al te vaak uitgespeelde argument, dat dit of dat boek van schoolwege is aangeraden of zelfs ter lezing is opgegeven. De waarheid van dit, dikwijls onder hoofdschudden door vader aanvaarde argument, is onmiddellijk te controleren.

En nu de ouders. Die voeren thuis den regel in: geen boek wordt in huis gebracht, dat niet van de schoolbibliotheek afkomstig is (behoudens dan natuurlijk zulke, die ze zelf hun kinderen cadeau doen of ter lezing geven en waarvoor ze dus zelf de verantwoording dragen). Het stempel der bibliotheek moet staan in het boek, dat het kind van elders meebrengt. Dat kan toch elke ouder, hoe bezet hij ook moge zijn, controleren en die controle kan hem dan waarborg zijn, dat het boek goed is, of beter, niet verkeerd. En voor de rest: geen ander boek wordt toegestaan. Ergens las ik, dat het de groote eisch van dezen tijd is, dat de ouders tegen hun kinderen „neen” zeggen, als zij meenen, dat daarvoor reden is. Welnu, dat „neen” gelde voor alle boeken, die niet zijn verstrekt door de bibliotheek der school.

Omgekeerd hebben zij dan ook de taak te zorgen, dat deze bibliotheek toereikend is en aan de vraag der jongeren kan voldoen, dat is dus, ze moeten het Bestuur in staat stellen den onderwijzer-bibliothecaris van het noodige geld te voorzien. Hier onthefte de school hen van een arbeid, dien ze als noodzakelijk zien, maar zelf niet kunnen doen, doch dan dienen ze ook de school dien arbeid mogelijk te maken. Ook achter deze gedachte staat ten volle het principe, dat we voor ons onderwijs huldigen: de school een zaak der ouders, en een goede, eigen bibliotheek van de school is in dezen tijd zeker niet het minst belangrijke middel om haar te doen zijn, naar het woord van Da Costa, „een evangelie-zout (dat) van on- en bijgeloof een dierbre jeugd behoudt”.

Men overwege deze gedachte eens en als schoolbestuur en als ouders. Hier en daar heeft men reeds ten dezen de hand aan den ploeg geslagen en wat ik er van gezien heb en door eigen ervaring van weet, is, dat deze bibliotheek van de school, mits ze met kennis van zaken wordt beheerd en ruimte laat aan de belangstelling der kinderen, een voortreffelijk instituut is en metterdaad een (ik zeg niet de eenige, maar een) oplossing is voor het leesboek-probleem, dat in heel veel gezinnen een groote moeilijkheid is.

C. T.

RONDOM HET ZAKENLEVEN

(De heer W. Rijkse, bankdirecteur te Utrecht, verklaarde zich bereid, op geregelde tijden onder deze rubriek te schrijven over financieel-economische vraagstukken. We vertrouwen met de volkomen ter zake kundige artikelen van br. Rijkse onze lezers te dienen. Red.)

Financieel Economische Rubriek.

9 December 1930.

Bij de opening van een nieuwe rubriek is het niet onoverstendig de voorliggende bedoelingen in het kort te ontvouwen.

Wij willen het belangrijkste financieel-economische nieuws in beknopte vorm belichten, opdat onze lezers op de hoogte worden gesteld van de meest naar voren tredende gebeurtenissen op dit gebied, waarbij vanzelfsprekend, mede uit gebrek aan plaatsruimte, niet uitvoerig kan worden uitgeweid.

Wij willen daarbij ook de gebeurtenissen op het Damrak aan een bespreking onderwerpen, al ligt daarbij de bedoeling voor om ons niet te leunen tot het geven van speculatieve adviezen; wij weten evenmin als ieder ander, wat de toekomst voor ons verborgen houdt en elke zinspelende daarop is een sprong in het duister, die tot verliezen leiden kan voor degenen, die op die zinspelende reageeren, terwijl deze ons prestige bovendien zou kunnen aantasten.

Wij behoeven niet te vertellen, dat wij nog steeds in het teken van een diepe depressie leven. De vele optimisten ten spijt, die vooral van de overzijde van den Atlantischen Oceaan ons toeroepen, dat het ergste geloden is en dat men met een gerust hart de goede aandeelen op dit niveau zou kunnen kopen, verscherpt de toestand zich nog geregeld en het ziet er naar uit, alsof de zorgelijke tijden nog geruimen tijd ons zullen blijven drukken.

Economen van naam zijn het niet eens over de oorzaken van de malaise... de meesten schrijven haar toe aan overproductie... anderen aan onderconsumptie, terwijl een categorie bank-economen, waaronder o.a. Prof. Keynes, als de verwekker der depressie een conglomeraat van factoren beschouwen, waarvan goudschaarschte een belangrijk onderdeel uitmaakt. Hoe het ook moge zijn, er zijn zoo goed als geen tekenen aanwezig, die op mooier weer zouden wijzen... kan men echter anders verwachten? De politieke horizon is bewolkt... Frankrijk, gesteund door de Vereenigde Staten, schijnt een blok te vormen, waarbij Rumenië, Joego-Slavië Polen zijn aangesloten, terwijl als opposanten Italië-Duitsland-Rusland-Griekenland en Turkije worden genoemd en nimmer weet men, wanneer de geweren afgaan! De nationalistische leuzen vieren in de economische wereld hoogtij — vele landen willen zich van het buitenland onafhankelijk maken; zij verhoogen hunne tariefmuren telkenmale en vrijhandelslanden als Nederland gaan zich geleidelijk als verlatenen voelen in den bruisenden wereldstroom. Onze artikelen worden van vele markten gedrongen niet het minst uit ons afzetgebied bij uitnemendheid, Nederlandsch-Indië; onze industrie begint te kwijnen, werkloosheid neemt alom toe, cultuurs zien hunne verliezen elken dag vermeerderen, terwijl ook scheepvaartmaatschappijen, werven, handelslichamen den tol aan de laag-conjunctuur zullen hebben te betalen.

Door deze factoren zijn de koersen van bijna alle aandeelen drastisch gedaald. Voor de meeste dalingen waren reële oorzaken aanwezig, voor sommigen bleek het een terugvallen tot normale rendements-verhoudingen. Het is bijv. te begrijpen, dat de rubber-misère — algemeene overproductie en scherpe concurrentie van de „native” rubber — tot zwaren koersval moest leiden en jaren geleden wierpen deze ontbindende factoren reeds hun schaduwen vooruit. Suiker ondervindt den invloed van

overproductie en nationalistische maatregelen — hooge invoerrechten, Amerikaanse suiker-politiek, preferentie voor eigen- en geaffileerde gebieden; koffie volgde de ijzeren wet van vraag en aanbod, die tenslotte de Braziliaansche valorisatie ondersteboven wierp — ijzer, staal, koper, zink, lood, textiel, kunstzijde, petroleum, granen en tal van andere eerste levensbehoeften, ondergingen de gevolgen der inflatie — winstmarges slonken en winstuitkeeringen, t.w. dividenden en tantièmes verminderden. Omtrent het loon bestaan verschillende theorieën, terwijl een daling van eenige betekenis nog niet is ingetreden. Sommigen vinden, dat ook het loon den algemeenen teruggang moet volgen, uit de overweging, dat een onveranderden loonstandaard een ongemotiveerde loonsverhooging beteekent bij een daling van het indexcijfer. Verder beweren de voorstanders der loonsvermindering, dat nog hoog blijvende kleinhandelsprijzen de noodzakelijke daling niet kunnen medemaken, juist omdat de dominerende factor, het loon, nog geen neiging vertoont, om met den natuurlijke loop der gebeurtenissen mede te gaan. Volgt het loon de conjunctuur, dan kan het kleinhandelsniveau zich aan de veranderde levensomstandigheden aanpassen, waarmee een der voornaamste factoren voor een herstel aanwezig zou zijn. Tegenstanders — en deze vindt men niet alleen bij de arbeiders — willen onder geen beding de massa-koopkracht aantasten; de misère vindt volgens hen haar grootste oorzaak in relatief te lage consumptie en loonsverlaging zou de crisis slechts verscherpen. Ford o.a. is van deze theorie een voorstander, terwijl ook Hoover zich met kracht verzet tegen elke politiek, die loonsverlaging op haar programma had.

Duitschland en Italië volgen de eerste methode; hun weg is gericht op een laag indexcijfer voor den kleinhandel, zoodat in die landen de factor loon eveneens naar beneden moet. Zware straffen worden opgelegd aan hen, die de hiervoor gemaakte wetten niet willen navolgen. Den invloed van die actie op de andere landen mag men niet onderschatten! Wat moet bijv. Nederland doen met zijn hoge loonen en zijn zware sociale lasten, wanneer het omringd wordt door landen, die hunne kostprijzen met Regeeringssteun drastisch verlagen en daardoor in staat zijn, in hun buitenslandschen handel met iedereen te kunnen concurreren, terwijl de import bovendien door zware invoerrechten wordt belemmerd? Onze industrie klaagt steen en been en is het dan te verwonderen, dat men zich tot de Regeering wendt om steun uit de impasse? Men wil den weg naar bescherming nog niet op, alhoewel men in Den Haag niet stil zit om een uitweg te vinden. Engeland heeft dezelfde moeilijkheden, die echter nog verscherpt worden door interne bisbilles — strijd tusschen Labour en de Conservatieven — de tegenstrijdige belangen der Dominions, die door de Britsche machthebbers niet handig binnen gren-

zen worden gehouden (sprak Mr Thomas, minister der Dominions in het Parlement niet van „humbbug” toen hij de voorstellen van Canada's premier, Bennett behandelde) en last not least de ronde-tafel-conferentie van de Britsch-Indische machthebbers, waar de laatste restjes van het Britsch Empirium aan flarden worden gereten. Ging Engeland tot het protectionisme over, dan zouden enkele fundamentele moeilijkheden voor haar wegvallen. Immers de Dominions zouden er iets voor voelen, aan het Britsche rijk voorkeursrechten toe te staan, mits Engeland invoerrechten, ook op levensmiddelen ging heffen en daarbij dezelfde privileges aan Canada, Zuid-Afrika en Australië zou verleenen. Het zal nog heel wat voeten in de aarde hebben, voor het Engelsche volk zich hiermede accoord zal verklaren. Mocht John Bull fundamenteel van richting veranderen, dan zou Nederland een der laatste bolwerken zijn van den traditioneelen vrijhandel.

Wij willen deze inleidende woorden met een gegronde waarschuwing eindigen.

De strijd der naties op handelsgebied verscherpt zich — de nationale grenzen worden hoe langer hoe meer gesloten, welke enge politiek de kiem van een oorlog in zich sluit. Zonder te willen beweren, dat een nieuwe oorlogsramp onvermijdelijk moet worden genoemd, is het gevaar voor een ontijde ontbranding der militaire hartstochten groot. Laat een ieder zijn portefeuille nog eens onder de loupe nemen, om na te gaan, of voldoende risico-verdeeling in acht genomen is? Daarbij heeft men niet alleen te onderzoeken, of de verhouding tusschen obligatiën en aandeelen gezond mag worden genoemd en of de stukken voldoen aan de meest solide normen, maar men heeft ook na te gaan, of rekening gehouden is met voldoende geografische risico-verdeeling. Zoover ons bekend, hebben vele beleggers, om maar hooger rente te kunnen kweken, noodig in deze tijden van dalende inkomsten, zich eenzijdig georiënteerd en wel in de richting van Duitschland, waar groot rendement de verbeelding fascineerde.

R.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

De Gereformeerde student en het ouderlijk huis.

I.

De studentenwereld van nu verschilt in velerlei van die voor 50 jaren en verder terug in het verleden. Toen kwamen de studenten grotendeels uit gezinnen, waarvan de vader zelf in het academisch milieu was gevormd, toen vormden zij een schier

den tot eene verwoesting, zijner inwoners halve, wegens de vrucht hunner handelingen”. Dit is echter niet de eenig-mogelijke vertaling. Men kan in plaats van „dit land” ook overzetten: „de aarde”, zooals Prof. Ridderbos doet. In het eerste geval is er sprake van de verwoesting van het land Kanaän, welke aan de heilperiode welke in vs 11 en 12 wordt geteekend, voorafgaat. In het tweede geval wordt in tegenstelling met het heil van Jeruzalem en het volk Israël aan de overige wereld Gods oordeel aangekondigd. Hier kan ik mij niet bij Prof. Ridderbos aansluiten, maar moet ik de Statenvertaling prefereren. En wel om de volgende reden. Wanneer in het Oude Testament deze uitdrukking wordt gebezigd „wegens de vrucht hunner (of uwer) handelingen”, geschiedt dit steeds en uitsluitend van het volk Israël; men zie slechts Jer. 17:10; 21:14; 32:19; Zef. 3:11. Weliswaar wordt hier soms in meer algemeenen vorm gesproken, zooals in Jer. 17:10 en 32:19, maar dan toch in een verband, waarbij het uitsluitend over Israël gaat. Verder vergelijk men ook andere plaatsen, waar wel het woord „vrucht” niet wordt gebruikt, maar toch overigens dezelfde gedachte wordt gevonden, als Jer. 4:18; Ezech. 24:14; Hos. 4:9; 12:3.

Ik kom dus tot de conclusie, dat de verzen 8—13 aan het zondige volk uit Micha's dagen de belofte des Heeren brengen, dat weliswaar het land om hun ongerechtigheid zal worden prijsgegeven aan jammerlijke verwoesting, maar dat daarna weer een herbouw van Jeruzalem zal volgen en terugkeer van de her- en derwaarts verspreide ballingen. Eene heilsbelofte, die ongetwijfeld in den terugkeer onder Kores is vervuld. En er is geen enkele reden om hier met Ds. Berkhoff de stem te hooren van „het de eeuwen van smaad doormakende Israël” en om die stem te vergelijken met wat een bekeerde Israëliet als Da Costa of Capadose uit veel later tijden zou kunnen uitspreken (De Christusregering, bldz. 188).

Maar we zijn met dit hoofdstuk nog niet aan het eind. Er volgt nu in vs 14: „Gij dan, weid uw volk met uw staf, de kudde uwer erfenis”. Wie wordt hier toegesproken? Wij zouden zoo zeggen: natuurlijk God zelf. De profeet zendt nu voor zijn volk de bede op tot zijn Zender, dat deze de zoeven door hem in Zijn naam uitgesproken belofte doe in vervulling gaan. Dat ligt zoozeer voor de hand, en is

POPULAIR-WETEN - SCHAPPELUKE SCHETSEN

Het Chillasme en het Oude Testament.

XI.

(Israël's herstel in Micha's laatste hoofdstuk.)

We kunnen nog niet van Micha's profetie afstapen. Ook de beide slothoofdstukken vragen even onze aandacht.

Deze hoofdstukken (6 en 7) onderscheiden zich van de eerste vijf door een eenigszins meer algemeen karakter. Voor verschillende uitleggers is dit zelfs een grond om ze aan een anderen profeet toe te schrijven, doch dit gaat veel te ver.

In hoofdstuk 6 en de eerste verzen van hoofdstuk 7 wordt de zonde bestraft en het oordeel aangekondigd; maar bij vs 8, of wellicht zooals Prof. Ridderbos meent reeds bij vs 7 (De kleine profeten II, bldz. 115), begint de heilsbelofte.

Deze heilsbelofte wordt dan allereerst gegeven in dien vorm, dat de jonkvrouw Israëls, reeds door het Goddelijk oordeel getroffen, hare vijandin, de wereldmacht (van Assur en ook van Babel) toespreekt. Deze behoeft zich niet over haar val te verblijden, want zij zal weer opstaan. Zij heeft des Heeren granschap verdiend en zal die ook dragen; maar de Heere zal haar daarna weer recht doen tegenover hare vijandin, die wel als instrument in Gods hand heeft dienst gedaan om haar te tuchteren, maar daarin toch niet anders dan eigen grootheid heeft gezocht en eigen wreedaardige machtswellust heeft zoeken te bevredigen. Zoo zal die nu triomfeerende vijandige wereldmacht weer beschaamd komen te staan, terwijl Israël haar ondergang zal aanschouwen (vs 8—10).

In de daarop volgende verzen spreekt weer de profeet zijn volk toe. Deze verzen handelen blijkbaar van den herbouw van Jeruzalem (zie vs 11); maar overigens leveren zij voor het verstaan vrij wat moeilijkheden op. Eene eerste moeilijkheid ligt in de slotwoorden van dit vers, in onze Statenvertaling weergegeven als „te dien dage zal het besluit verre heengaan”. Het is moeilijk te zeggen, welke beteekenis aan deze woorden zou moeten

worden gehecht. Een andere vertaling is die welke Prof. Ridderbos geeft: „te dien dage zal het gebied ruim zijn” of eigenlijk: „zal de grens ver zijn”, d.w.z. dan zal de stad een ruimen omtrek hebben. Welke de juiste zin der woorden is, valt moeilijk te zeggen, maar wij voelen er veel voor om ons bij de opvatting van Prof. Ridderbos aan te sluiten, die bij de eerste woorden van het vers uitnemend past. Eene nog ernstiger moeilijkheid ligt in vs 12. Onze Statenvertaling heeft als onderwerp van het werkwoord „komen” hier genomen „het besluit” uit het vorige vers, maar dan wordt de zin geheel en al duister, en eene draaglijke beteekenis is er niet aan te geven. Het werkwoord is onpersoonlijk: „men zal komen”. Natuurlijk is het dan nog de vraag, wie daarmede worden bedoeld, doch daarover straks. Eveneens is onjuist de vertaling „vaste steden” en „vestingen”. De Statenvertalers verstonden het hier gebruikte Hebreeuwsche woord mazor blijkbaar als „sterkte”, maar het is de dichtelijke vorm voor mizraim, de Hebreeuwsche naam, waarmee Egypte wordt aangeduid. Dit past ook veel beter naast Assur. We hebben hier te doen met verschillende geografische aanduidingen, en daarin maken die „vaste steden” en „vestingen” een wel eenigszins vreemd figuur. De juiste vertaling is ongetwijfeld die welke Prof. Ridderbos geeft: „Het is een dag dat men tot u zal komen van Assur en de steden van Egypte, en van Egypte tot de rivier (bedoeld is de Eufraat), van zee tot zee en van berg tot berg”. De bedoeling is dus dat men van alle kanten zal komen naar Jeruzalem. En nu komen we weer terug tot de vraag: van wie dit gezegd wordt? Tweeërlei opvatting is mogelijk: of dat hier sprake is van Israëlieten die uit verschillende landen weer naar hun land terugkeeren; of dat hier bedoeld wordt op heidenen, die zich bij het volk Gods aansluiten. Volgens Prof. Ridderbos „sluit Micha geen van beide gedachten uit”. Mij wil het daarentegen voorkomen, dat de eerste gedachte de voorkeur moet hebben. Ik verwijs naar wat ik bij de bespreking met name van Hosea 11:10, 11 heb opgemerkt. In aansluiting aan de aankondiging van den herbouw van Jeruzalems muren (vs 11) wordt hier de terugkeer van de ballingen uit de Assyrisch-Babylonische ballingschap beloofd.

Weer een nieuwe vraag rijst echter bij vs 13. De Statenvertaling heeft hier: „maar dit land zal wor-

afzonder
vrijwel d
van de t
terminol
oude stu
brand, v
historie
uit gezin
aan een
niet het
het univ
den nu
der alma
baar om
len, het
de publi
gevolg
univers
het corr
aan te
het ont
derde sc
door he
organisa
opgekom
gouze p
formeer
dentew
schappij
overheer
meer ge
digen
gevoelig
student
wordt ge
de waar
gesloten
ruischlo
de gezin
niet me
der wet
van de
wereld,
aandeel
van der
dentene

Een C
Wij g
student
Het k
behoef
De wet
de stu
stichter
midden
Bijbel”,
niet he
Bijbel”,
Het e

in de p
eigenlij
om te
Ds. Ber
Volgens
liever,
en in d
toespre
genome
volbre
zien, al
toegt”
zijn; er
antwo
weer A
verwor
Troon
sluit da
wij we
Zelf op
roep, d
tierenh
en in l
krachte
uit de S
Israël z
regerin

Mag
nieman
die er
kennen
zijn de
gesprok
kelere
tuurlijk
wezen.
het zie
aangaa
tot hie
te hebl
in de
ze ook
Om
Berkho
den M
enkel
laten
twee
ken? C